

Eerste lezing: Handelingen 8, 5-8+14-17
Evangelie: Johannes 14, 15-21
Datum: 17 mei 2020
Overweging door: Leonie van Straaten

Heb lief, opdat in jou liefde en waarheid elkaar omhelzen!

Terwijl ik in de afgelopen dagen dit evangelie tot me door liet dringen, ontving ik een WhatsApp bericht van onze zoon. Het was een fotootje waarmee hij me liet zien dat hij uit liefde gedaan had wat hem was opgedragen. Ik zag een prachtige cadeautafel met een paar stapeltjes mooi ingepakte cadeautjes voor onze schoondochter, inclusief zelfgemaakte kaartjes met de afzender erop vermeld. Hij had dit verzorgd, omdat wij er vanwege de corona-maatregelen niet naar toe konden. Nu is dat misschien niet zo bijzonder, maar als ik erbij vertel dat inpakken en versieren niet zijn hobby en ook niet zijn sterkste kwaliteit is, dan snapt u misschien waarom ik dacht: hij heeft uit liefde voor zijn vriendin en voor ons gedaan wat hem is opgedragen. Hij maakte me met dit ene fotootje deelgenoot van de liefde die in hem is. En denkend aan het evangelie besepte ik dat iemand liefhebben maakt dat je iets van harte doet. Johannes vertelt ons vandaag dat Jezus dit zegt en wij weten dat ook wel uit ervaring: je doet uit liefde ook dingen die voor jou niet gemakkelijk zijn. Dat is toch iets heel moois, dat we daartoe in staat zijn: over onze eigen drempels, ja zelfs over onze eigen schaduw heen te stappen.

Maar liefde voor een persoon is niet het enige dat ons hart raakt en ons tot nieuwe daden kan brengen: de wereld raakt ons hart ook. In dit geraakt-zijn zien we twee mogelijke reacties: als de wereld mijn hart raakt, dan kan ik hierdoor verlammen en het kan me tot nieuwe daden en anders leven aanzetten. Niet per se het een of het ander, het kan heel goed zijn dat beide reacties in mij of in u worden opgeroepen. De coronacrisis laat die twee sporen scherper zien in onze wereld, lijkt het wel. Er is een toename van depressiviteit en angst, maar er is ook een toename van betrokkenheid op de ander, omzien naar de ander. Onder mijn collega's zijn er die bewogen zoeken naar creativiteit in de beperkingen, maar er is ook de ervaring van lijden aan wat iemand tastenderwijs 'coronamalaise' noemde. Want alles is anders, we worden in beslag genomen door heel veel wat niet de kern van ons werk is. De 'anderhalvemeterkerk' moet worden uitgedacht en voorbereid en dat vraagt veel van ons. Is het mogelijk om alle nieuwe protocollen n.a.v. de coronacrisis van harte en dus met liefde uit te voeren? Ja, ik geloof dat het kan, als liefde voor mensen onze drijfveer is. Misschien is het toch wel zo, dat de wereld ons hart raakt omdat er mensen zijn die lijden, die in nood zijn, die een appèl op ons doen en dat onze liefde voor al wat leeft ons tot handelen brengt.

In het evangelie volgens Johannes draait het altijd om de liefde. Vandaag horen we: 'Als jullie mij liefhebben, dan doe je wat gedaan moet worden.' Dit doen gaat dan als het ware vanzelf. Maar dat betekent niet dat het gemakkelijk is. Jezus is een helper voor de leerlingen en voor ons, als meester en mensenzoon: onze voorganger. Voor ons, en voor de leerlingen na zijn heengaan, zendt Jezus een 'andere Helper': de Parakleet. Dit is een term uit de rechtsorde, het is een soort van advocaat, die naast je staat en je bijstaat.

‘Als jullie mij liefhebben...’ herinnert ons ook aan de woorden uit Deuteronomium: God beminnen en je naaste als jezelf. Jezus en de leerlingen leefden met deze woorden, ze zullen het herkend hebben. Vanuit die liefde voor God, de naaste en onszelf doen we wat ons geboden is. Maar dit hoeven we niet op eigen kracht te doen, het is geen maakbare prestatie en het draait hierbij niet om onszelf. Nee, in de lijn van dit gebod staan we in verbinding met de Bron van leven, dankzij Jezus en die andere Helper.

Wat houden de geboden in, wat nemen we dan op ons? Natuurlijk is er de Tora, maar het gaat vandaag en meestal niet direct om de letter van de wet. Johannes vertelt ons dat het gaat om geloven in Jezus als de weg ten leven. Dit geloven is een werkwoord, een dynamisch gebeuren en niet een statisch geloof om ons in te verschuilen, om te vluchten uit de wereld. Integendeel: als gelovige christenen staan wij in de wereld, terwijl we er niet in opgaan. We staan in de crisis, maar we gaan er niet in op. Juist daarom, om niet op te gaan in het wereldse, is die andere Helper heel welkom oftewel: hard nodig. Want de Parakleet biedt hulp om stand te houden in de wereld tegenover valse profeten. Bijstand om op te staan tegen onwaarachtigheid. We komen levend in de wereld op voor waarheid: dat is wat we op ons nemen als we Jezus liefhebben. Maar... wat is waarheid? Een oude en heel lastige vraag. Diezelfde Parakleet zal ons leren onderscheiden waar het op aankomt, de heilige Geest zal in ons zijn en ons alles leren wat we nodig hebben om in de wereld staande te blijven als gelovige mensen. En dan weten we dat waarheid en liefde bij elkaar horen, want waarheid zonder liefde wordt koud, en liefde zonder waarheid soft. ‘Waarheid en liefde omhelzen elkaar’, zingen we in psalm 85.

Zo de weg gaan vraagt om vertrouwen, om te luisteren naar wat ten diepste in ons leeft en wat ten diepste leeft in die ander met wie we samen in de wereld leven. Alleen dan kunnen we onderscheiden waar het op aankomt. We gaan de weg van geloof, stap voor stap. En op deze weg worden we betrokken in de dynamiek tussen de Vader, de Zoon en de heilige Geest: het is dynamisch gebeuren. Onderweg leven we toe naar het feest van Pinksteren.